

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2022-234

15.3.2022

DNB Bank ASA

Innskudd

Oppsigelse av konto – innskudd av kontanter fra yrke som prostituert – saklig grunn – hvl. § 24, fil. § 21,

Banken gjennomførte kundetiltak og ba klager om å redegjøre for innskudd av kontanter på kr 701 100 på ca. et år, samt overføring av kr 656 926 fra klagers konto i banken til hennes konto i annen bank. Klager svarte at pengene var lønn i hennes yrke som prostituert, og at hun kunne derfor ikke fremlegge dokumentasjon på hvor pengene kommer fra. Banken sa opp klagers brukskonto, nettbank, kort og BankID. Banken fikk medhold.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om banken kunne si opp klagers brukskonto med tilhørende produkter, som kort, nettbank og BankID.

Klager opprettet brukskonto i banken 26.5.20. Klager satte inn kr 333 000 i perioden mai 2020 til april 2021. Fra 20.4.21 til 8.2.22 har klager foretatt kontantinnbetaling i butikk på til sammen kr 701 100 til sin konto i banken. Kr 656 926 ble videreført til klagers konto i annen bank. Klager ble som ledd i bankens lovpålagte kundekontroll 28.4.21 anmodet om å redegjøre for kontantinnskudd på kr 333 000, hvor pengene kom fra/midlenes opprinnelse, hva formålet med dem var, samt dokumentere dette. Hun ble i tillegg blitt bedt om å redegjøre for overførsel på kr 110 000 fra sin konto i banken til egen konto i en annen bank. Klager forklarte at pengene var lønn i hennes yrke som prostituert. Hun kunne derfor ikke fremlegge dokumentasjon på hvor pengene kommer fra. Hun har forklart at formålet med innskuddene er å spare til leilighet.

Banken anså at det ikke var mulig å gjennomføre tilfredsstillende kundetiltak og sa opp klagers brukskonto med tilhørende produkter som kort, nettbank, SMS-tjenester og BankID 22.6.21.

Klager opplyste til banken 27.7.21 at utbetalingene skyldtes bytte av bank, og at utleier hadde sin depositumskonto i banken.

Klager har anført at pengene er lønn i hennes yrke som prostituert, og at det ikke er ulovlig å drive med prostitusjon. Hun kan derfor ikke dokumentere nærmere hvem pengene kommer fra. Det er vanlig å betale med kontanter i hennes yrke. Klager anså at banken allerede hadde bestemt seg, og at banken ikke ville ha slike ressursvake kunder som henne. Klager bestrider at det kun er banken som tilbyr kontantinnskudd i butikk.

Klager har forklart at hun er redd for å miste leieavtalen dersom også depositumskontoen blir sagt opp.

Finansforetaket har anført at det ikke var mulig for banken å gjennomføre kundetiltak under løpende oppfølging av kundeforholdet og dermed sin rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven § 24. Banken må derfor avvikle kundeforholdet. Banken mener at kontoen ble benyttet som transittkonto for kontantomsetning som videreføres til klagers konto i annen bank, fordi det kun

er banken som tilbyr "kontant i butikk". Plikt til å avvikle kundeforholdet etter § 24, fjerde ledd gir saklig grunn til å si opp kontoavtalen etter finansavtaleloven § 21.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Banken plikter i medhold av bestemmelser i hvitvaskingslovens kapittel 4 å gjennomføre kundetiltak og løpende oppfølging av sine kunder. Løpende oppfølging etter § 24 første ledd omfatter blant annet overvåking av transaksjoner med sikte på å finne ut om disse er i samsvar med innhentede opplysninger om kunden, kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål og tilsiktede art. Dersom tilfredsstillende kundetiltak ikke lar seg gjennomføre, har banken etter hvitvaskingsl. § 24 fjerde ledd plikt til å avvikle kundeforholdet. Plikt til avvikling av kundeforhold etter hvitvaskingsl. § 24 fjerde ledd gir banken saklig grunn for oppsigelse av avtaler om innskudd og betalingstjenester i medhold av finansavtalel. § 21.

Bakgrunnen for bankens spørsmål til klageren 28.4.21 var kontantinnskudd på klagerens konto på til sammen kr 333 000 over en periode på tolv måneder, samt overføring av kr 110 000 til klagerens konto i annen bank i samme tidsperiode. Banken ba klageren opplyse om og dokumentere opprinnelsen til midlene og formålet med transaksjonene. Klageren svarte samme dag at midlene er inntekt fra prostitusjon, og at inntektene ikke lar seg dokumentere. Bankens brev med oppsigelse av klagerens brukskonto med tilhørende produkter er datert 22.6.21, med frist 22.8.21. Fra denne datoen ville klagerens konti være sperret for inn- og utbetalinger. Oppsigelsen er gjort med henvisning til finansavtaleloven § 21, hvitvaskingsloven kapittel 4 og kontoavtalen pkt. 32 og 33. Klagerens depositumskonto i husleieforholdet er ikke omfattet av oppsigelsen.

Manglende dokumentasjon av midlenes opprinnelse har som konsekvens at banken ikke kan gjennomføre lovpålagte kundetiltak etter hvitvaskingsl. § 24, og at banken har plikt til å avvikle kundeforholdet etter § 24 fjerde ledd. Selv om nemnda ikke har grunnlag for å betvile klagerens forklaring om at midlene i sin helhet stammer fra lovlig prostitusjon, vil nemnda bemerke at banken etter regelverket ikke kan basere seg utelukkende på kundens egen forklaring om midlenes opprinnelse og grunnen til at forholdet ikke lar seg dokumentere. Klagerens forklaring er troverdig, men kan likevel ikke gi grunnlag for en sikker oppfatning om at midlene i sin helhet stammer fra lovlig prostitusjon.

Klageren har gjentatte ganger uttrykt ønske om samtale med en kunderådgiver for å søke etter en løsning som banken kan godta. Selv om utsikten til en løsning ved en slik samtale kan synes svak, er det kanskje grunn til en viss forundring over at banken verken har etterkommet eller kommentert klagerens ønske.

Publikums behov for grunnleggende banktjenester kan tale mot oppsigelse av konto, også når oppsigelsen er begrunnet med hvitvaskingshensyn. Dette behovet går likevel ikke generelt sett foran avvikling av kundeforhold etter hvitvaskingsloven. Sakens opplysninger viser for øvrig at klageren per i dag har konto i annen bank, som nemnda oppfatter som hennes hovedbank.

Nemndas konklusjon er at oppsigelsen 22.6.21 var berettiget. Nemnda har ikke noe å bemerke til at depositumskontoen ikke er omfattet av oppsigelsen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Banken gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Henning Bjørnstad (selskapsrepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).